

PLUSKLAS ZORGT VOOR EEN POSITIEF ZELFBEELD

Social comparison theorie

Mensen hebben de natuurlijke neiging zichzelf met anderen te vergelijken. Op school speelt de vergelijking met klasgenoten een belangrijke rol in hoe competent leerlingen zich voelen.

In deze kwantitatieve studie met 2 metingen is onderzocht in hoeverre het bezoeken van een plusklas samenhangt met het gevoel van competentie van leerlingen.

Competentietevredenheid

Leerlingen voelen zich competent en hebben het gevoel dat ze goede resultaten op school kunnen behalen (vb: "ik kan ook moeilijke opdrachten goed maken")

Competentiefrustratie

Leerlingen hebben het gevoel dat ze falen en zijn onzeker over hun competenties op school (vb: "ik ben vaak teleurgesteld over mijn resultaten")

Big-fish-little-pond effect

Relatief hoog presterende leerlingen hebben een lager zelfbeeld wanneer zij omringd worden door andere hoog presterende leerlingen dan wanneer zij omringd worden door relatief lager presterende leerlingen.

Assimilatie/reflected glory-effect

Leerlingen hebben een positiever zelfbeeld wanneer ze deel uitmaken van een groep die hoog presteert dan wanneer zij deel uitmaken van een groep die relatief lager presteert.

1^e meting

11 basis-
scholen
groep 5-8

1975
leerlingen

221 plusklas
leerlingen

vragen-
lijst

2^e meting

11 basis-
scholen
groep 6 -8

1496
leerlingen

164 plusklas
leerlingen

vragen-
lijst

Leerlingen in de plusklas
ervaren ...

meer
competentie
tevredenheid

minder
competentie
frustratie

dan klasgenoten in de reguliere klas

Hoe meer leerlingen in de
plusklas ...

hoe minder
competentie
tevredenheid

hoe meer
competentie
frustratie

Bij ALLE leerlingen

Plusklasleerlingen

voelen zich competent en
ervaren minder
competentiefrustratie in de
plusklas dan in de reguliere klas

Conclusie

Leerlingen vergelijken zichzelf met klasgenoten. Selectie voor de plusklas zorgt er voor dat leerlingen zich competent voelen, vooral wanneer de plusklas heel selectief is. Het assimilatie-effect weegt dan ook zwaarder dan het big-fish-little-pond-effect. Na een jaar blijkt het positieve effect van de plusklas wat af te nemen. Als je niet naar de plusklas mag, heeft dit een negatief effect op hoe competent leerlingen (achterblijvers) zich voelen, vooral als veel klasgenoten wél naar de plusklas mogen.

Deze factsheet is gebaseerd op: Gerritsen, S. L., Poorthuis, A. M. G., Bakx, A., & Hornstra, L. (2023). (Not) swimming with the big fish: Primary school students' competence satisfaction and frustration in high-ability pull-out classes. *Contemporary Educational Psychology*, 73, 102171. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2023.102171>